

УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОЮ БЕЗПЕКОЮ ПІДПРИЄМСТВА ЗАСОБАМИ РЕІНЖІНІРИНГУ БІЗНЕС-ПРОЦЕСІВ

©2021 ХЛЕВИЦЬКА Т. Б., ГУСЕВА О. Ю.

УДК 336.648
JEL: D20; D29; D92; M11; M21

Хлевицька Т. Б., Гусева О. Ю. Управління фінансово-економічною безпекою підприємства засобами реінжинірингу бізнес-процесів

Необхідність забезпечення умов життєздатності підприємств шляхом гнучкості й адаптивності до сучасних важко передбачуваних змін вимагає використання сучасних, визнаних світом інструментів і форм управління, чільне місце серед яких посідає реінжиніринг. Доцільність саме такого підходу до управління фінансово-економічною безпекою зумовлена тим, що, з одного боку, фінансово-економічна безпека є вихідною передумовою довготривалого розвитку, а з іншого – виступає одночасно критерієм ефективності управління підприємством. Метою статті є обґрунтування теоретико-методичного підходу до застосування засобів реінжинірингу бізнес-процесів у забезпеченні фінансово-економічної безпеки підприємств відповідно до його стратегічної орієнтації. Визначено основні принципи побудови системи фінансово-економічної безпеки. На підставі системно-структурного підходу проведено класифікацію видів фінансово-економічної безпеки з виокремленням ринкової та інтерфейсної безпеки. Запропоновано систему індикаторів моніторингу рівня фінансово-економічної безпеки будувати на засадах сталого розвитку з обов'язковим виокремленням екологічної, соціальної та безпосередньо фінансово-економічної груп показників. Надано визначення управління фінансово-економічною безпекою з позиції стратегічного управління, а саме: сукупність найбільш значущих рішень, направлених на забезпечення запрограмованого рівня безпеки функціонування підприємства. Продемонстровано взаємозв'язок між стратегією управління фінансово-економічною безпекою та застосованими механізмами реінжинірингу бізнес-процесів.

Ключові слова: фінансово-економічна безпека, реінжиніринг бізнес-процесів, стратегічне управління, елемент фінансово-економічної безпеки.

DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2021-8-190-196>

Рис.: 3. **Табл.:** 1. **Бібл.:** 9.

Хлевицька Тетяна Борисівна – кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри економіки, Державний університет телекомунікацій (вул. Солом'янська, 7, Київ, 03110, Україна)

E-mail: thlevickaya@gmail.com

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-6117-7470>

Гусева Ольга Юріївна – доктор економічних наук, професор, завідувачка кафедри економіки, Державний університет телекомунікацій (вул. Солом'янська, 7, Київ, 03110, Україна)

E-mail: gusevaoo@ukr.net

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-0075-9044>

UDC 336.648
JEL: D20; D29; D92; M11; M21

Khlevytska T. B., Guseva O. Yu. Management of the Financial-Economic Security of Enterprise by Means of Business Processes Reengineering

The need to ensure the conditions of viability of enterprises through flexibility and adaptability against the modern hard-to-predict changes requires the use of modern, worldwide-recognized instruments and forms of management, the main place among which is reengineering. The expediency of this approach to managing financial-economic security is due to the fact that, on the one hand, financial-economic security is the initial prerequisite for long-term development, and on the other hand, it acts as a criterion for the efficiency of enterprise management. The article is aimed at substantiating the theoretical-methodical approach to the use of business process reengineering instruments in ensuring the financial and economic security of enterprises in accordance with its strategic orientation. The basic principles of building a system of financial-economic security are defined. On the basis of the system-structural approach, the classification of types of financial-economic security with the separation of market and interface security was carried out. The system of indicators for monitoring the level of financial-economic security is proposed to be built on the basis of sustainable development with the obligatory separation of ecological, social and directly financial-economic groups of indicators. A definition of the financial-economic security management from the position of strategic management is presented as follows: a set of the most significant decisions directed towards ensuring a programmed level of security of the enterprise. The relationship between the financial-economic security management strategy and the mechanisms of business process reengineering is demonstrated.

Keywords: financial-economic security, reengineering of business processes, strategic management, element of financial-economic security.

Fig.: 3. **Tabl.:** 1. **Bibl.:** 9.

Khlevytska Tetiana B. – PhD (Economics), Associate Professor, Associate Professor of the Department of Economics, State University of Telecommunications (7 Solomianska Str., Kyiv, 03110, Ukraine)

E-mail: thlevickaya@gmail.com

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-6117-7470>

Guseva Olga Yu. – D. Sc. (Economics), Professor, Head of the Department of Economics, State University of Telecommunications (7 Solomianska Str., Kyiv, 03110, Ukraine)

E-mail: gusevaoo@ukr.net

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-0075-9044>

У ринкових умовах господарювання підприємство як відкрита система функціонує у складному, нестабільному та динамічному зовнішньому середовищі, яке розставляє нові акценти в процесі управління підприємством, виводячи на перший план його кількісні та якісні властивості щодо здатності до самовиживання та забезпечення розвитку в умовах дестабілізуючої дії непередбачуваних і важкопрогнозованих зовнішніх і внутрішніх факторів. У такому контексті природно закономірним є відмова від екстенсивного шляху фінансово-економічного розвитку та перехід до якісних перетворень виробничого потенціалу засобами активізації інноваційного розвитку як основи фінансово-економічної безпеки підприємства зокрема та держави в цілому. Тому проблема формування стану фінансово-економічної безпеки підприємства знаходиться у площині наукового дослідження сучасних проблем стратегічного розвитку та перебуває у просторі підвищеної уваги вітчизняних і зарубіжних науковців.

Значний внесок у дослідження теорії стратегічного управління загалом і реінжинірингу бізнес-процесів зокрема зробили такі відомі вітчизняні та закордонні вчені, як Л. Грейнер, І. Адісес, Г. Мінцберг, К. Прахалад, Д. Нортон, О. Виноградова, Л. Фролова, А. Садеков, О. Гусева та ін. Проблемним питанням формування стану фінансово-економічної безпеки присвячені дослідження О. Белова, І. Бінька, Т. Васильціва, З. Варналія, М. Єрмошенка, М. Камлика, Г. Пастернак-Тарануценка, П. Пригунова, А. Сухорукова, В. Шлемка, С. Шкарлета та інших. У наукових працях з досліджень реінжинірингу бізнес-процесів і категорії «фінансово-економічна безпека» основна увага приділена відокремленому розв'язанню вищезначених проблем, а наукові спроби синергетичного поєднання механізмів стратегічного управління з формуванням на його засадах необхідного стану фінансово-економічної безпеки підприємств взагалі представлені лише фрагментарно.

Зростаюча значущість механізмів стратегічного управління в контексті підвищення конкурентоспроможності та у формуванні відповідного їй рівня фінансово-економічної безпеки підприємств, відсутність достатнього теоретико-методичного підґрунтя для вирішення впровадження вищезначених проблемних питань господарської діяльності підприємств унаочнює актуальність і потребує подальших наукових і прикладних розробок.

У зв'язку з цим головною метою статті є розробка базових теоретико-методичних підходів до управління фінансово-економічною безпекою підприємства засобами реінжинірингу бізнес-процесів.

Дослідження теорії фінансово-економічної безпеки показало, що серед вітчизняних і зарубіжних учених-економістів немає єдиного визначення терміна «фінансово-економічна безпека». Разом із тим, принципів розходжень у підходах до трактування

змісту даної економічної категорії не спостерігається. Найбільш поширеним є визначення фінансово-економічної безпеки підприємства як стану ефективного використання його ресурсів (ресурсів капіталу, персоналу, інформації та технології, техніки та устаткування, прав) та існуючих ринкових можливостей, що дозволяє запобігати внутрішнім і зовнішнім негативним впливам (загрозам) і забезпечити його тривале виживання і стійкий розвиток на ринку відповідно до обраної місії [1–3].

Серед об'єктів фінансово-економічної безпеки виокремлюють державу, суспільство та суспільні об'єднання, регіони, підприємства і окремих громадян [1].

На основі узагальнення літературних джерел [1–3] виокремлено основні принципи побудови системи фінансово-економічної безпеки: комплексність (системність); пріоритет заходів попередження (своєчасність); безперервність; законність; плановість; економічність; взаємодія; поєднання гласності та конфіденційності; компетентність.

Головна мета фінансово-економічної безпеки підприємства, на наш погляд, полягає в тому, щоб гарантувати його стабільне та максимально ефективне функціонування тепер і високий потенціал розвитку в майбутньому. Відповідно до цієї мети виокремлено основні функціональні завдання (відповідно до структуроутворюючих елементів) (рис. 1).

Як бачимо з рис. 1, до позавиробничих складових фінансово-економічної безпеки відносять ринкову та інтерфейсну безпеку підприємства. Під ринковою складовою пропонується розуміти захист від неефективно обраної моделі поведінки на ринку, помилок у товарній, збутовій політиці, політиці ціноутворення, а під інтерфейсною – надійність взаємодії з економічними контрагентами. Внутрішньовиробничі складові фінансово-економічної безпеки підприємства забезпечують максимальну відповідність менеджменту підприємства та його ресурсного потенціалу.

Оцінка рівня фінансово-економічної безпеки підприємства може здійснюватися в різних тимчасових аспектах – поточному та прогнозному. Поточна оцінка є найбільш точною та носить констатуючий характер. Прогнозна оцінка носить імовірнісний характер, що пов'язане з прогнозуванням розміру необхідних показників.

У системі індикаторів моніторингу фінансово-економічної безпеки підприємства (рис. 2) пропонується виокремлювати серед основних, за логікою сталого розвитку: екологічні індикатори; фінансові індикатори; соціальні індикатори.

У результаті вивчення теорії фінансово-економічної безпеки виокремлено такі стани фінансово-економічної безпеки підприємства: нормальний; передкризовий; кризовий; критичний.

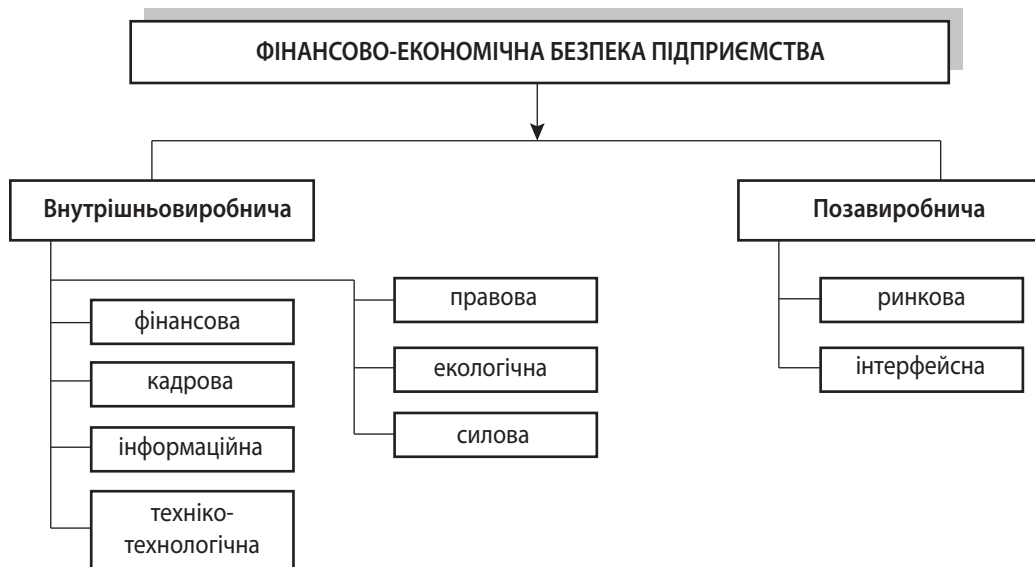

Рис. 1. Склад фінансово-економічної безпеки підприємства

Джерело: авторська розробка.

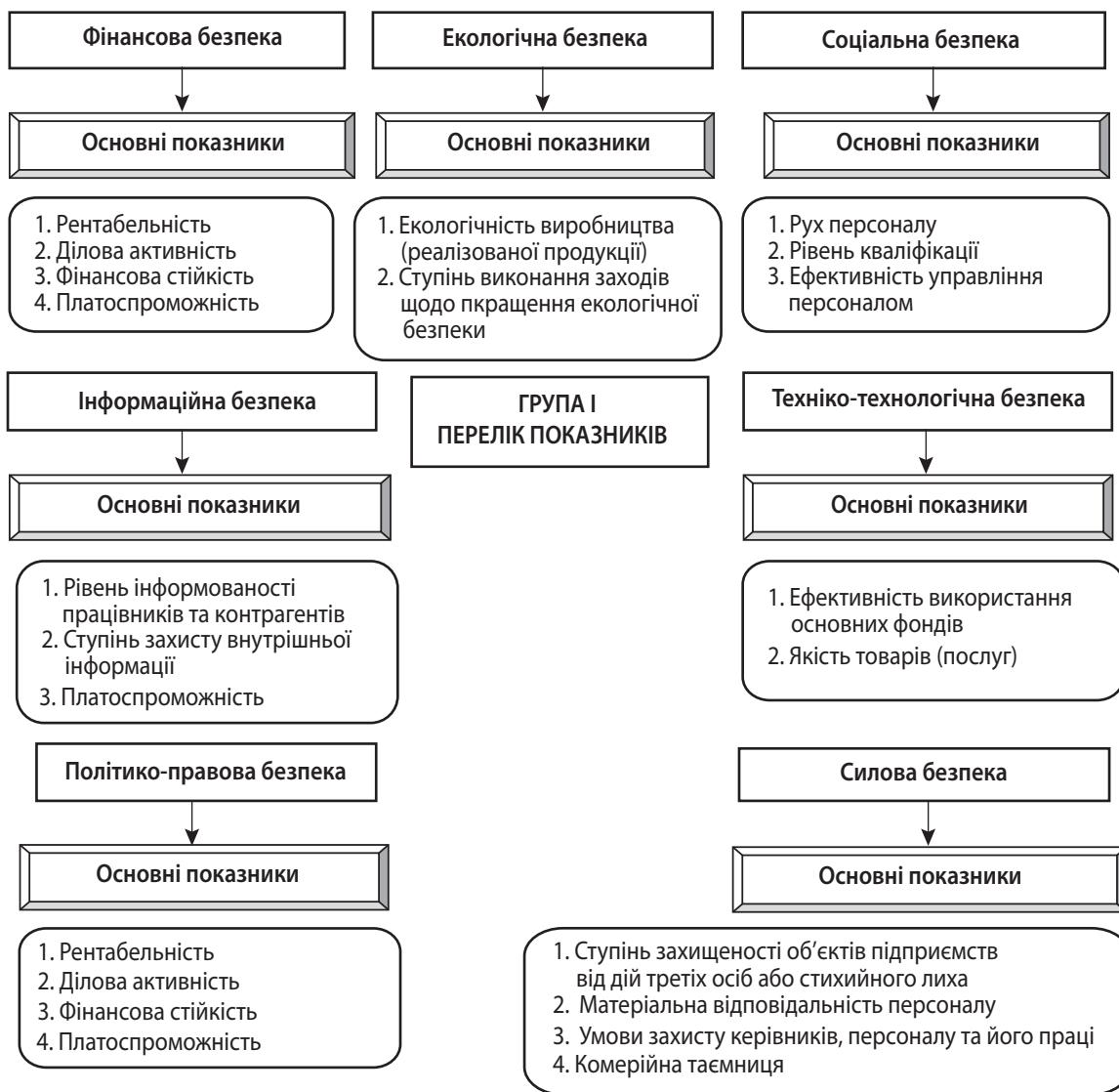

Рис. 2. Система показників для оцінки фінансово-економічної безпеки підприємства (за функціональною складовою)

Джерело: авторська розробка.

Розуміння реінжинірингу як фундаментального переосмислення та радикального перепроєктування бізнес-процесів з метою досягнення істотного поліпшення якості функціонування бізнес-системи дозволило обрати його як один зі стратегічних механізмів удосконалення управління економічною безпекою підприємства. До ключових характеристик реінжинірингу віднесено: істотне поліпшення як якісний перехід до нового рівня ефективності бізнесу; радикальне перепроєктування, тобто новий винахід того, як робота повинна бути виконана, та бізнес-процес, під яким розуміють групу взаємозалежних завдань, що спільно створюють цінність для споживача [4; 5].

Основною метою реінжинірингу бізнес-процесів вважаємо забезпечення виживання підприємства в екстремальній ситуації, різке прискорення його реакції на зміни в зовнішньому середовищі взагалі та у вимогах споживачів зокрема. Його досягнення забезпечується набором організаційних, методичних та інформаційних компонентів реінжинірингу: стратегією підприємства; оновленою організаційною структурою управління; новим підходом до збору й обробки інформації про тенденції розвитку ситуації на ринку.

Проект з реінжинірингу бізнесу, як правило, включає такі чотири етапи (рис. 3):

- 1) *розробка образу майбутнього підприємства*: на цьому етапі підприємство будує картину того, як варто розвивати бізнес для досягнення стратегічних цілей;
- 2) *аналіз наявного бізнесу*: проводиться дослідження підприємства та складаються схеми бізнес-процесів його функціонування в даний момент;
- 3) *розробка нового бізнесу*: розробляються нові та/або змінені процеси та інформаційна система, що їх підтримує, виконуються прототипування та тестування нових процесів;
- 4) *упровадження нового бізнесу*: на цьому етапі новий проект впроваджується в бізнес.

Реінжиніринг, починаючись із перепроєктування бізнес-процесів, здійснює набагато глибший вплив на всю бізнес-систему [6–9]. Проектування бізнес-процесів визначає кваліфікацію працівників, які будуть виконувати цей процес. Це веде до зміни організаційної структури та системи управління для оцінки, найму, навчання та розвитку працівників. Ця система, своєю чергою, створює новий набір цінностей компанії (переконань, правил поведінки, норм), що підтримує виконання процесу. Реінжиніринг починається з перепроєктування бізнес-процесу, проте змінює всю організацію.

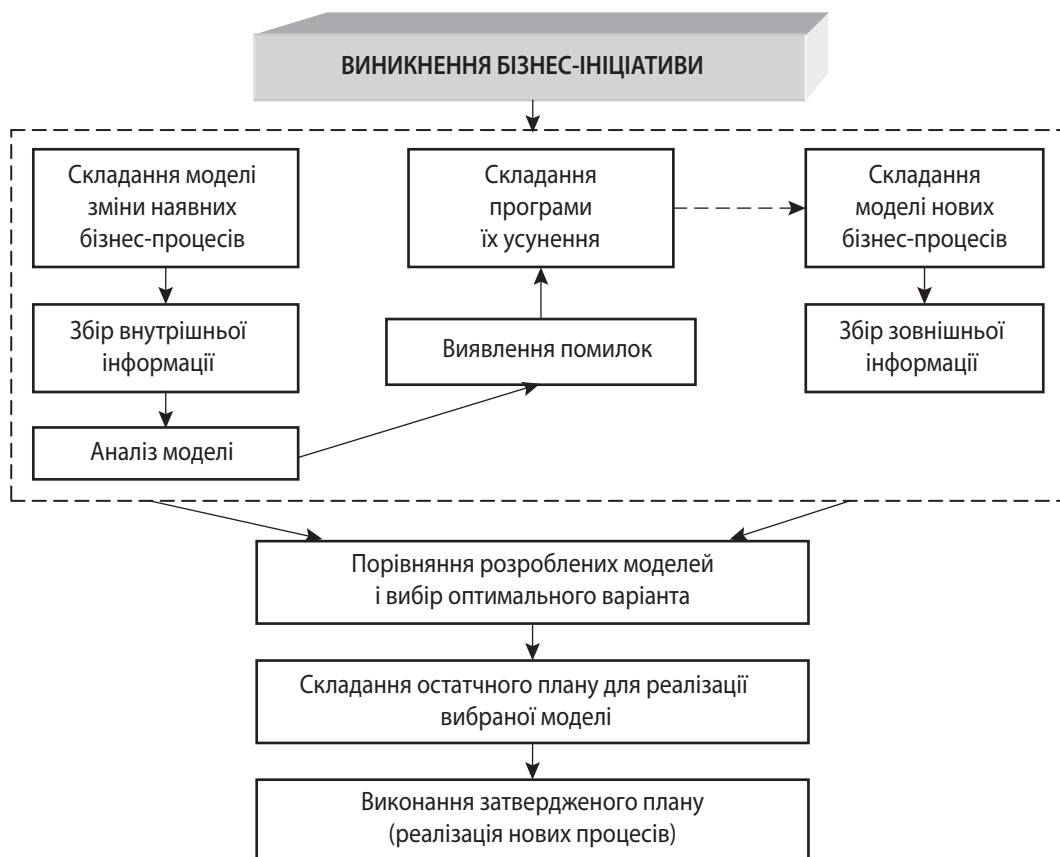

Рис. 3. Принципова схема реінжинірингу бізнес-процесів

Джерело: авторська розробка.

Проведене дослідження показало, що складність процесу управління фінансово-економічною безпекою на підприємстві обумовлюється не лише недостатнім розвитком теоретичної бази дослідження, недостатністю розуміння менеджерами підприємств важливості даної проблеми, але й багатогранністю даної проблеми, великою кількістю складових безпеки, відсутністю можливості достовірної, точної оцінки прояву факторів небезпеки. Тому виходом із даної ситуації є застосування системного та процесного підходів, тобто використання інструментарію реінжинірингу.

Розуміння того, що основним чинником, що визначає стан фінансово-економічної безпеки, є володіння ним стійкими конкурентними перевагами, дозволило запропонувати власне визначення фінансово-економічної безпеки. На наше розуміння, фінансово-економічна безпека підприємства – це наявність конкурентних переваг, обумовлених відповідністю матеріального, фінансового, кадрового, техніко-технологічного потенціалів і організаційної структури підприємства його стратегічній меті та завданням. Виходячи з цього управління фінансово-економічною безпекою підприємства нами розуміється як цілеспрямований вплив керівної системи (суб'єкта управління) на керовану систему (об'єкт управління) з метою мінімізації, уникнення, запобігання негативного впливу внутрішніх і зовнішніх факторів впливу та можливих їх наслідків, які загрожують ринковим інтересам підприємства.

До структури механізму управління безпекою підприємства у зв'язку з цим доцільно відносити: визначення потреб у забезпеченні безпеки, сил і коштів; організаційно-господарський механізм; формулювання цілей і завдань забезпечення безпеки.

Дослідження діяльності із забезпечення фінансово-економічної безпеки підприємства з позицій системного підходу дозволяє найбільш повно та багатогранно дослідити цю специфічну діяльність і визначити оптимальні шляхи підвищення її ефективності. Тому під стратегією економічної безпеки нами розуміється сукупність найбільш значущих рішень, спрямованих на забезпечення запрограмованого рівня безпеки функціонування підприємства. Відповідно, можна виділити три типи стратегій безпеки підприємства:

- ✦ стратегія безпеки, пов'язана з необхідністю раптово реагувати на реально виникаючі загрози виробничій діяльності, майну, персоналу тощо;
- ✦ стратегія безпеки, орієнтована на прогнозування, завчасне виявлення небезпек і загроз, цілеспрямоване дослідження економічної та криміногенної ситуацій як усередині підприємства, так і в навколишньому середовищі;
- ✦ стратегія безпеки, спрямована на відшкодування (відновлення, компенсацію) нанесеного збитку.

Відповідно до визначених стратегій фінансово-економічної безпеки можна виділити основні механізми застосування реінжинірингу (табл. 1).

Оцінка ефективності реінжинірингового підходу до управління фінансово-економічною безпекою вимагає застосування системи певних показників, зокрема: показників процесів та їх змін; показників продукції (згідно з ІСО 9000 : 2000); показники задоволеності споживачів; мікроекономічні та фінансові показники діяльності організації.

Таким чином, підприємствам, які планують реінжиніринг бізнес-процесів або вже здійснили його, необхідно враховувати всі наявні на сьогодні інструменти та методи реінжинірингу з метою загального підвищення ефективності діяльності підприємства.

ВИСНОВКИ

Узагальнення теоретичних положень з управління фінансово-економічною безпекою та реінжинірингу бізнес-процесів, дослідження вітчизняного та зарубіжного досвіду, їх взаємозв'язку дозволило дістати висновків, що найпоширенішим є визначення фінансово-економічної безпеки підприємства як стану ефективного використання його ресурсів (ресурсів капіталу, персоналу, інформації та технології, техніки й устаткування, прав) і існуючих ринкових можливостей, що дозволяє запобігати внутрішнім і зовнішнім негативним впливам (загрозам) і забезпечити його тривале виживання і стійкий розвиток на ринку відповідно до обраної місії. Головна мета фінансово-економічної безпеки підприємства полягає в тому, щоб гарантувати його стабільне та максимально ефективне функціонування тепер і високий потенціал розвитку в майбутньому. Відповідно до цієї мети виокремлено основні функціональні завдання (згідно зі структуроутворюючими елементами).

До ключових характеристик реінжинірингу віднесено: істотне поліпшення – як якісний перехід до нового рівня ефективності бізнесу; радикальне перепроектування, тобто новий винахід того, як робота повинна бути виконана, та бізнес-процес, під яким розуміють групу взаємозалежних завдань, що спільно створюють цінність для споживача.

Основною метою реінжинірингу бізнес-процесів вважаємо забезпечення виживання підприємства в екстремальній ситуації, різке прискорення його реакції на зміни в зовнішньому середовищі загалом та у вимогах споживачів зокрема. Досягнення цієї реакції забезпечується набором організаційних, методичних та інформаційних компонентів реінжинірингу: стратегією підприємства; оновленою організаційною структурою управління; новим підходом до збору й обробки інформації про тенденції розвитку ситуації на ринку.

Розуміння того, що основним чинником, який визначає стан фінансово-економічної безпеки підприємства, є володіння ним стійкими конкурентними перевагами, дозволило запропонувати власне ви-

**Оцінка взаємозв'язку між стратегією фінансово-економічної безпеки та механізмами реінжинірингу
бізнес-процесів**

Вид стратегії	Ситуація для застосування реінжинірингу
Необхідність раптово реагувати на реально виникаючі загрози	В умовах, коли фірма знаходиться в глибокій кризі, яка може проявлятися в очевидному неконкурентному (дуже високому) рівні витрат, масовій відмові споживачів від продукту фірми тощо
Прогнозування, завчасне виявлення небезпек і загроз, цілеспрямоване дослідження економічної та криміногенної ситуацій	Реалізацією можливостей реінжинірингу займаються благополучні, швидко зростаючі й агресивні компанії. Їх завдання полягає в прискоренні нарощування відриву від найближчих конкурентів і створенні унікальних конкурентних переваг
Відшкодування (відновлення, компенсація) нанесеного збитку	Коли поточний стан фірми може бути визнаний задовільним, однак прогнози її діяльності є неблагополучними. Фірма стикається з небажаними для себе тенденціями в аспекті конкурентоспроможності, дохідності, рівні попиту

значення фінансово-економічної безпеки як наявності конкурентних переваг, обумовлених відповідністю матеріального, фінансового, кадрового, техніко-технологічного потенціалів і організаційної структури підприємства його стратегічній меті та завданням. Виходячи з цього управління фінансово-економічною безпекою підприємства нами розуміється як цілеспрямований вплив керівної системи (суб'єкта управління) на керовану систему (об'єкт управління) з метою мінімізації, уникнення, запобігання негативного впливу внутрішніх і зовнішніх факторів впливу і можливих їх наслідків, які загрожують ринковим інтересам підприємства.

Дослідження діяльності фінансово-економічної безпеки підприємства з позицій системного підходу дозволило найбільш повно та багатогранно дослідити цю специфічну діяльність і визначити оптимальні шляхи підвищення її ефективності. Тому під стратегією фінансово-економічної безпеки нами розуміється сукупність найбільш значущих рішень, направлених на забезпечення запрограмованого рівня безпеки функціонування підприємства. Виділено три типи стратегій безпеки підприємства: стратегія безпеки, яка пов'язана з необхідністю раптово реагувати на реально виникаючі загрози виробничої діяльності, майну, персоналу тощо; стратегія безпеки, орієнтована на прогнозування, завчасне виявлення небезпек і загроз, цілеспрямоване дослідження економічної та криміногенної ситуацій як усередині підприємства, так і в навколишньому середовищі; стратегія безпеки, спрямована на відшкодування (відновлення, компенсацію) нанесеного збитку.

Площина майбутніх наукових пошуків лежить у розвитку досліджень оцінки параметрів ефективності взаємодії та взаємовпливів інших стратегічних інструментів на сталість фінансово-економічної безпеки підприємства. Адже фінансово-економічна безпека функціонування підприємства є в кінцевому

підсумку запорукою фінансово-економічної безпеки регіону зокрема та країни в цілому. ■

ЛІТЕРАТУРА

1. Структурно-інституціональні трансформації та економічна безпека держави / за заг. ред. О. С. Власюка, А. І. Мокія. Львів : Апріорі, 2012. 836 с.
2. Економічна безпека та фінансові розслідування: концепти, прагматика, інструментарій забезпечення : монографія / за ред. Вівчар О. І. Тернопіль, 2019. 395 с.
3. Васильців Т. Г. Економічна безпека підприємництва України: стратегія та механізми забезпечення : монографія. Львів : Арал, 2008. 384 с.
4. Виноградова О. В. Реінжиніринг бізнес – процесів у сучасному менеджменті : монографія. Донецьк, 2005. 195 с.
5. Робсон М. Уллах Ф. Практическое руководство по реинжинирингу бизнес-процессов / пер. с англ. под ред. Н. Д. Эриашвили. М. : Аудит; ЮНИТИ, 1997. 224 с.
6. Кривов'язук І. В., Кулик Ю. М. Реінжиніринг логістичних бізнес-процесів і систем як основа їх самовдосконалення та розвитку. *Економіка: реалії часу*. 2013. № 2. С. 87–94. URL: <http://economics.opu.ua/files/archive/2013/No2/87-94.pdf>
7. Командровська В. Є., Морозенко О. Ю. Бізнес-процеси підприємства: сутність та методи вдосконалення. *Проблеми підвищення ефективності інфраструктури*. 2011. № 30. URL: <http://jrn1.nau.edu.ua/index.php/PPEI/article/view/325>
8. Харрингтон Д., Эсселинг К. С., Х. ВанНимвеген. Оптимизация бизнес-процессов : Документирование. Анализ. Управление. Оптимизация. СПб. : Азбука, 2002. 198 с.
9. Hammer M., Champy J. Reengineering the Corporation: A Manifesto for Business Revolution. London : Harper Business, 2006. 272 p.

REFERENCES

Ekonomiczna bezpeka ta finansovi rozsliduvannia: kontsepty, prahmatyka, instrumentarii zabezpechennia [Economic Security and Financial Investigations: Concepts, Pragmatics, Security Tools]. Ternopil, 2019.

- Hammer, M., and Champy, J. *Reengineering the Corporation: A Manifesto for Business Revolution*. London: Harper Business, 2006.
- Kharrington, D., Esseling, K. S., and Van Nimvegen, Kh. *Optimizatsiya biznes-protsessov : Dokumentirovaniye. Analiz. Upravleniye. Optimizatsiya* [Business Process Optimization: Documenting. Analysis. Control. Optimization]. St. Petersburg: Azbuka, 2002.
- Komandrovskaya, V. Ye., and Morozenko, O. Yu. "Biznes-protsesy pidpriemstva: sutnist ta metody vdoskonalennia" [Business Processes of the Enterprise: Essence and Methods of Improvement]. *Problemy pidvyshchennia efektyvnosti infrastruktury*, no. 30 (2011). <http://jrn1.nau.edu.ua/index.php/PPEI/article/view/325>
- Kryvoviazuk, I. V., and Kulyk, Yu. M. "Reinzhyrnyrh lohistychnykh biznes-protsesiv i system yak osnova yikh samovdoskonalennia ta rozvytku" [Reengineering of Logistic Business-Processes and Systems as the Basis of their Selfimprovement and Development]. *Ekonomika: realii chasu*, no. 2 (2013): 87-94. <http://economics.opu.ua/files/archive/2013/No2/87-94.pdf>
- Robson, M., and Ullakh, F. *Prakticheskoye rukovodstvo po reinzhiniringu biznes-protsessov* [A Practical Guide to Business Process Reengineering]. Moscow: Audit; YuNITI, 1997.
- Strukturno-instyuttsionalni transformatsii ta ekonomichna bezpeka derzhavy [Structural and Institutional Transformations and Economic Security of the State]. Lviv: Apriori, 2012.
- Vasylytsiv, T. H. *Ekonomichna bezpeka pidpriemnytstva Ukrainy: stratehiia ta mekhanizmy zabezpechennia* [Economic Security of Ukrainian Entrepreneurship: Strategy and Support Mechanisms]. Lviv: Aral, 2008.
- Vynohradova, O. V. *Reinzhyrnyrh biznes - protsesiv u suchasnomu menedzhmenti* [Business Process Reengineering in Modern Management]. Donetsk, 2005.

УДК 330.341.1
JEL: M14

ВПЛИВ ЕТИЧНИХ КОМПОНЕНТІВ НА РОЗВИТОК КОРПОРАТИВНОЇ КУЛЬТУРИ ТЕЛЕКОМУНІКАЦІЙНИХ ПІДПРИЄМСТВ

©2021 ГУСЕВА О. Ю., СУКУРОВА Н. М.

УДК 330.341.1
JEL: M14

Гусева О. Ю., Сукурова Н. М. Вплив етичних компонентів на розвиток корпоративної культури телекомунікаційних підприємств

У статті розкрито сутність та особливості розвитку корпоративної культури телекомунікаційних підприємств; досліджено окремі елементи корпоративної культури, у т. ч. етичні; узагальнено проблеми її формування, оцінювання та розвитку. Метою статті є дослідження впливу етичних компонентів на розвиток корпоративної культури телекомунікаційних підприємств на основі визначення основних етичних компонентів культури суб'єктів бізнесу. Доведено, що головними етичними компонентами корпоративної культури телекомунікаційного підприємства є: корпоративні цінності, етичний кодекс, принципи керівництва, кадрова політика, принципи роботи з персоналом. Визначення впливу цих компонентів на розвиток корпоративної культури здійснено на основі рейтингової оцінки. Встановлено, що група етичних компонентів і, відповідно, критерій «етичні норми та принципи управління» є одним із чотирьох критеріїв, за якими оцінюється рівень корпоративної культури підприємства. Розрахунок показав, що рівень розвитку етичних норм на телекомунікаційних підприємствах є достатньо високим: відношення значення показника рівня розвитку корпоративної культури до еталонного показника коливається в межах 0,71–1. Проведений аналіз етичних компонентів великих телекомунікаційних підприємств з розвинутою корпоративною культурою дозволив виявити тенденцію тісного взаємозв'язку між цими двома характеристиками. Також обґрунтовано критерії, які вказують на розвиненість корпоративної культури, та сформувано уявлення про значущість і необхідність подальшого розвитку етичних компонентів для успішного довгострокового функціонування підприємств на вітчизняних і світових ринках.

Ключові слова: управління, корпоративна культура, етичні компоненти, телекомунікаційне підприємство, цифрова економіка.

DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2021-8-196-203>

Рис.: 2. **Табл.:** 3. **Формул.:** 2. **Бібл.:** 13.

Гусева Ольга Юріївна – доктор економічних наук, професор, завідувачка кафедри економіки, Державний університет телекомунікацій (вул. Солом'янська, 7, Київ, 03110, Україна)

E-mail: gusevaoo@ukr.net

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-0075-9044>

Сукурова Наталя Михайлівна – кандидат економічних наук, доцент кафедри економіки, Державний університет телекомунікацій (вул. Солом'янська, 7, Київ, 03110, Україна)

E-mail: natali11@ukr.net

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-4297-1123>

UDC 330.341.1
JEL: M14

Guseva O. Yu., Sukurova N. M. Influence of Ethical Components on the Development of Corporate Culture of Telecommunication Enterprises

The article explains the essence and features of the development of corporate culture of telecommunication enterprises; certain elements of corporate culture are studied, including ethical; the problems of its formation, evaluation and development are generalized. The article is aimed at researching the influence of ethical components on the development of the corporate culture of telecommunication enterprises on the basis of determining the main ethical components of the culture of business entities. It is proved that the main ethical components of the corporate culture of the telecommunication enterprise are: corporate